

Delavska Pravica

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 5.—, za četr leta Din 15.—, za pol leta Din 30.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 21, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Vstajenje

O vi nespametni... Ali ni bilo potrebno, da je Kristus trpel in tako v svojo čast šel? Luka, 24, 26.

Kristus je prišel na svet, da odreši človeški rod. Sicer je s svojim trpljenjem in s svojim vstajenjem svojo nalogo izvršil. Toda dokler bo človeštvo živelo, se bo to odrešenje nadaljevalo. Sadove Kristusovega odrešenja moramo zaslužiti, si jih priboriti. Bog je dal radi tega že v sv. pismu stare zaveze dovolj jasne direktive, kako mora človeštvo živeti, če hoče doseči svoj cilj. Kristus je staro zavezo potrdil in dopolnil. Vse, kar je učil, je izpričal s svojim trpljenjem, s svojo smrtjo in s svojim vstajenjem.

Kar je Kristus učil in zapovedal, je vse tako jasno in nedvoumno. Zato je skoraj nemogoče pojmovati, zakaj je prišlo človeštvo v tako grozno stisko. Kamorkoli se ozremo, bodisi na kulturno, bodisi na gospodarsko ali družabno polje, vsepovsod nejasnost, anarhija. Človeštvo se nahaja na mrtvi točki in ne more ne naprej ne nazaj.

Če kdo želi in zahteva dokazov, da je Bog in da je edini gospod nad človeštvom, jih ima dovolj v luči sedanjih razmer. Bog je hotel, da bi bila bilja, ki jih je ustvaril po svoji podobi, srečna in zadovoljna. Dal je deset božjih zapovedi, ki tvorijo večno ustavo človeštva. V teh desetih božjih zapovedih je potrdil to, kar je učil že prej. Že takoj na prvih straneh starega zakona je naveden temeljni narodov gospodarski zakon. Tam stoji:

»Bodi gospod, ne suženj.«

Pri drugi priliki je Bog dal zopet važen zakon za gospodarstvo, ko je rekel:

V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.

Kristus je stari zakon potrdil in podal še nove direktive.

Toda človeštvo je vse to zavrglo. Proglasilo je svojo neodvisnost od Boga in njegovih direktiv. Veda, otrok tega sveta, je začela učiti, da je človek absolutno svoboden, da je resnično le to, kar spoznamo in sprejememo za resnično s svojo pametjo, da ni nadnaravnih zakonov. Današnje človeštvo se ne klanja več Kristusovemu evangeliju, ima svoj lasten evangelij. Njegov evangelij je evangelij absolutne svobode, evangelij svobodne konkurence. Mesto evangelija ljubezni uči evangelij brezobzirnosti, evangelij sile, moči, evangelij zlatega teleta. Gonilna sila evangelija modernega človeštva je najkrutejši egoizem.

Ali je čudno, da je vse to, kar ustvarja človeštvo danes, v njegov lastni propad? Ves napredek, kulturni, tehnični in gospodarski, vse je v škodo človeštva. Le nekaj izvoljenih je na vrhu, velike množice so pa globoko v

prepadu. Moderni napredek, moderna svoboda je dejansko moderno suženjstvo. Človeštvo stoji na pragu modernega poganstva.

In v tem je bisivo vsega vprašanja. Gre za to: ali bo moderno poganstvo popolnoma zajelo človeštvo, popolnoma izpodrinilo krščanstvo in s tem potrdilo in utrdilo evangelij sedanje moderne družbe, ali pa bo človeštvo prestreglo njegov pohod. Na jasnem si moramo biti tudi o sedanji bedi. Saj ne trdijo vsi, da smo v propadanju. To trdijo samo tisti, ki so odvisni od dohodkov svojega lastnega dela. Drugi zopet trdijo, da napredujemo. Tako uče tisti, ki izkoriščajo in izžemajo prve. Ni dovolj, da učimo: Kapitalizem je nemoralen; nakopičeno bogastvo je produkt dela delavskih rok in nameščenskih možganov; kapital ne more roditi, potrebno je, da uničimo temelj, na katerem je zgrajen kapitalizem. To je naloga vseh tistih, ki so izžemani in trpe bedo samo radi tega, ker vlada v gospodarstvu princip, da kapital rodi; ker vlada princip, da je dovoljeno gnojiti kapitalistično njivo s človeško krvjo, s slabotnejšimi, samo da kapital tem bohotnejše rodi v korist močnejših.

Ižemani imajo samo eno pot: Kristusa.

Prve pobornike krščanstva so tvorile nizke, da, najnižje plasti človeške družbe — sužnji. Krščanstvo jim je vrnilo osebnost in jim dalo pravi smisel življenja. Usodno za človeštvo je, da so množice, iz katerih so vstajale armade mučencev, armade, ki so oznanjale najdoslednejše Kristusov evangelij, da so te množice postale sleber, da, nosilci sedanjega modernega evangelija. Usodno je, da vidijo te množice v krščanstvu, zlasti v katoliški cerkvi, svojega sovražnika, dasi je poslal Kristus svoje apostole, da oznanjujejo ubogim evangelij.

Eno dejstvo je vendarle razveseljivo: Te množice kljub temu teže in hrepene po Resnici. In prišle bodo k Resnici. Najzanesljivejše jamstvo je veliko trpljenje teh množic. Saj so v tem tako blizu Kristusa. So brez premoženja, brez zaščite, brez doma, preganjane in zaničevane, nimajo, kamor bi položile glavo. Ne vemo, ali bo pot trpljenja krajša ali daljša, eno je gotovo, da bo vodila v vstajenje teh množic.

Tudi pri tem ima krščansko delavstvo svojo posebno nalogo. Pripravljati in izravnati mora pota. S svojim življenjem in s svojim udejstvovanjem mora dokazati, da je ponosno, da je član te velike trpeče množice svojih bratov; da z veseljem prevzema nase svoj del trpljenja; da temu trpljenju nikoli ne izbegava; da je v tem vedno v prvih vrstah in da vse to zajema iz krščanstva, iz nauka vstalega Kristusa.

To nalogo bo mogoče vršiti le, če bomo prav do dna duše prežeti od teh nauk, da ne bodo ti nauki le fraza, ampak gibalo najprej

našega zasebnega življenja in šele iz tega življenja gibalo za naše javno udejstvovanje.

Globoko, pozitivno verni moramo biti. Le takrat bomo pravi in neustrašeni borci. Sv. Peter je Kristusa začel, ker ga še ni popolnoma prekvasil duh Gospodov. Ko se je pa popolnoma predal Kristusovemu nauku, je postal boritelj nad boritelji in neustrašen razširjevalec tega nauka. Samo po tej poti moremo zapustiti svoje okope, za katere se skrivamo pred navalom pobornikov evangelija moderne družbe, samo ta pot vodi iz brambe v napad in sicer v zmagovit napad.

Vsak kristjan more biti kvas, ki prekvasi svojo okolico, more postati gorčično zrno, iz katerega zraste veliko drevo, ki daje zatočišče mnogim. Tudi mi. Zdravi kvas, kleno zrno bomo le tedaj, če bomo vzkli iz tiste skrivnostne sile, ki raste iz velikonočne novice:

Vstal je!

Iz vere utemeljeno

Vedno iznova padajo na krščanske strokovne organizacije očitki od pristašev liberalnega in materialističnega socialističnega svetovnega nazora, da krščanske strokovne delavske organizacije vse preveč poudarjajo onostransko, posmrtno življenje. Da, poudarjamo ga zavestno, a ne samo onostransko, ampak tudi pravično urejeno tostransko življenje. Mi priznavamo dušo, priznavamo večno plačilo in kazen za vsa zavestna dejanja. Iz tega izvira ravno naš nazor o nujnosti pravične ureditve človeške družbe, ravno v tem priznanju temelji naše prepričanje o kolektivnih dolžnostih in zato tudi vzdržujemo načrt kolektivnega gospodarstva kot najprimernejšo obliko za pravično ureditev vseh medsebojnih gospodarskih odnosov.

Neizpodbitna resnica je za nas, da zemsko življenje ni človekov končni cilj. Njegov cilj je večnost, in sedanost je le prehodna, pripravljalna doba za to. Ta naša vera v onostransko življenje nas pa ne ovira o pravilni ureditvi tostranskega življenja. Nasprotno, to smatramo kot pogoj za njegovo rešitev. Kajti le priznanje božjih zakonov bo zadostno spoštovalo naravne in npravne zakone, ki morajo biti podlaga za pravilno ureditev tostranskega življenja. Naravni in npravni zakoni morajo biti temelj družinskega, narodnega, državnega in obče človeškega življenja. Le v veri v Boga je zadostno in popolnoma utemeljena vera v pravico in ljubezen. Ti pa morata biti temeljni točki bodoče družbe. Svoboda, enakost, bratstvo in pravica temelje bistveno ravno v veri v Boga, v osebni odgovornosti in kolektivni dolžnosti. Ako zavržemo te točke, potem nam ostane samo še sila, s katero vsaj na zunaj

Poročila z delavskih bojišč

Vesele velikonočne praznike, polne božjega blagoslova, želi vsem svojim članom, voditeljem skupin in prijateljem našega pokreta!

»Načelstvo

Strokovne zveze viničarjev in Viničarske kreditne zadruga.

Viničarji

Poštenost za zgled. Ga. Ipvavic Ana v Košakih pri Mariboru, je na posredovalno pismo »Strokovne zveze viničarjev« viničarju Brezniku Janezu takoj in v celoti izplačala 450 Din zakomite nagrade. Izredno redek primer, da je bilo rešeno brez viničarske komisije.

Važne razsodbe. Viničar Koroša Karol je tožil gosp. Mursa Josipa, med drugimi terjatvami tudi radi dolgujoče nagrade v vsoti 300 Din. Iz zagovora g. Mursa je razvidno, da je viničarju računalo za njivo in orodje 300 Din, torej toliko, kolikor znaša nagrada. Sodišče v Ljutomeru pa je z dnem 22. marca 1933 razsodilo, da se po viničarskem redu § 33 nagrada z nobeno pogodbo ne more drugače razveljaviti ali omejiti. Nagrado v vsoti 300 Din mora viničarju tekom 14 dni izplačati. — V Dragučovi pri Mariboru si je viničar Neuvirt posejal koruzo na deputatni zemlji. Pri odselitvi je hotel odpeljati tudi koruznico. Vsled tega ga je vinogradnik ovadil, češ da je ta koruzo njegova last in ne viničarjeva. Mariborsko okrajno sodišče je razsodilo, da je koruznica viničarjeva last, kateremu se mora sedaj izplačati 600 Din. Počasi, toda sigurno prodiramo naprej za naše najosnovnejše in zakonite pravice, katerih nam kratkomalo mnogi vinogradniki ne bi radi priznali.

Radio oddajna postaja v viničarskih krajih. Tako namreč v bližnjih okoliških hribov, raz visokega Strmca nad Ljutomerom, izgleda pogorela viničarija s svojim osamelim in v nebo štrlečim dimnikom. Lastnik je znani vinarski strokovnjak Vekoslav Štampar. V noči 6. aprila je nastal požar iz neznanega vzroka.

Viničarji štrajkajo. Lastniki dornavske grašine še do danes 9. t. m. niso za leto 1932 izplačali zasluzka svojim viničarjem. Nekateri so bili prisiljeni vložiti tožbo pri sodišču. Vsled tega so viničarji v Hermancih in v Kajžarju (Sv. Miklavž pri Ormožu) opustili v vinogradih vsako nadaljnje delo. Taki slučajji so nam samo v dokaz, da bo morala tu izreči svojo besedo agrarna reforma. Zemljo naj ima viničar, ki jo bo rad obdeloval, da ne bo ostajala neobdelana kot danes in to v krajih, kjer tako primanjkuje hrane. Vinogradov in vina je tako preveč, polja in kruha pa premalo.

nekaj časa vzdržimo, a duhov, razuma in srca ne pridobimo.

Če je danes družba tako razkosana, tako razbita, tako krivična, tako bogata in hkrati popolnoma obubožana, ni tega kriva vera v Kristusa, ampak odpad od Kristusa. Duhovno življenje se ne da ločiti od telesnega trajno in tudi telesno, gmotno, materialno življenje vpliva na duhovno usmerjenost. Zgodovina nam o tem priča in sedanost nam o tem nad vse glasno govori. O srednjem veku govorimo danes kot o temni dobi. Vprašanje je, če ne bo objektivna zgodovina današnje dobe imenovala še neprimeroma temnejšo dobo brez duha, brez pravice in brez ljubezni, temno in težko kot dobo rimskih patricijev in sužnjev. Kajti vse, kar smo imenovali prosvetljenstvo, nas je privedlo še v večjo temo, še v večjo negotovost, še v večji kaos.

V krščanstvu najdemo ravno temeljne smernice za družabni in gospodarski red in v pravilnem umevanju tudi smernice za rešitev socialnih problemov.

Kovinarji

Jesenice. Zadnjič smo poročali, da se bodo v sredo 5. aprila vršili razgovori glede kolektivne pogodbe. Danes pa moramo žalibog poročati, da se ti razgovori niso vršili. Zopet ni bilo odločujočih doma. Tako se pogajanja vlečejo v neskončnost. Same obljube, ko pride določeni dan, se že dobi zadržek, in razgovorov ni. Iz vsega tega zavlačevanja se pač dovolj jasno vidi, da na strani vodstva ni volje za ureditev kolektivnega razmerja. Delavstvo mora pri takem zadržanju pač sumiti v resničnost besed, da vodstvo želi vse reševati solidarno z delavstvom.

Jesenice. Sporočamo vsemu članstvu, da bo v praznikih pisarna zaprta, zato se poslužite uradnih ur v petek zvečer.

SREČNE IN BLAGOSLOVA POLNE

VELIKONOČNE

PRAZNIKE

ZELIJO

VSEM ČLANOM,

NAROČNIKOM IN PRIJATELJEM

JUGOSLOVANSKA

STROKOVNA

ZVEZA,

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

»DELAVSKE PRAVICE«

Javornik. Ko je stopil s prvim aprilom v javno novi pravilnik za Bratovske skladnice, so bili upokojenci zelo presenečeni. Prejeli so za celih 20% manj pokojnine kot običajno. Vsakdo si lahko misli, kakšne volje so sprejeli omenjeno vest. Marsikateri med njimi je delal celih 40 in morda še več let pri podjetju, mislil si je, sedaj plačujem v pokojninsko blagajno, da bom mogel na starost povziti v miru svoj košček kruha. In sedaj? Če bo šlo tako naprej, bo marsikateri moral vzeti palico v roke in iti od hiše do hiše. Kako daleč nas je privedel sedanji družabni red. Delavec, ti uboga para, delaj in garaj, pusti mogočnjakom tega sveta zadnjo srago krvi, ko obnemoreš pa pojdi v grob, da nam ne boš v nadlego, tako si misli danes vsak kapitalist. Ali ni to sramota za 20. stoletje, ko se ponášamo s tako visoko kulturo? Ta egoizem, ta strašna nevoščljivost pelje današnji svet v propad. Vsemu delavstvu naj bo to zadnji opomin, združimo se v močne strokovne organizacije, katere bodo kos nalogam, ki jih čakajo v bližnji bodočnosti. Kolikor bomo močni in enotni, toliko se nas bo upoštevalo. Ne držimo križem rok, marveč pojdemo vsi na delo, v strokovno organizacijo.

Kleparji

Ljubljana. V soboto 25. marca se je vršil sestanek naše skupine v mali sobi gostilne »Beli vol«. Marsikateri bo rekel, zakaj zopet v gostilni, a povemo odkrito, da tisti, ki to pravi, sploh nikamor ne pride. Ne vemo, ali se sramujete sami sebe, ali vas je sram tovarišev? Spomnite se, kako smo delali kolektivne pogodbe in kaj vse dosegli, toda le do tedaj, dokler smo držali skupaj. Zato se je takrat dalo delati, ko nas je bilo več, sam odbor pa tega ne more. Pridite na drug sestanek, da se pogovorimo, kako in kaj. V sili ste našli našo sobo, drugače pa ne. Sestanek je bil srednje dobro obiskan, toda le od strani starejših tovarišev. Tov. predsednik je poročal o delu prošlega meseca, tov. tajnik JSZ pa nam je podal svoj referat stvarno in

jedrnato o današnjem položaju delavca. Nazorno nam je naslikal mišljenje mlajših tovarišev. Veliko je gorje, ki ga čutite sami na sebi, a ga še poslabšujete, pa se ne zavedate tega. Ni vas na sestanku, ne na predavanju, da bi vjeli kako pametno misel. Tov. Frkov je podal poročilo o obvezni štednji. Tov. tajnik skupine je poročal, kako je pismeno in ustmeno vabil za sestanek. Ugotovil je, da je zelo žalostno, ker delajo namesto kvalificiranih delavcev nekvalificirani. Treba bo dati take trdke v javnost, pa bo drugače. Tudi prejšnji predsednik ne prihaja na sestanke, kar ni tovariško. Tovariši! Vsi boste prišli v naše vrste, čas vas bo primoral, ne boste ušli usodi, ki vam je namenjena. Ko prihajamo na sestanke, seje itd., žal vidimo vedno ene in iste obraze, mladina pa se skriva. Vsak ima svoj izgovor. Pustimo vse zahrbtnosti in osebnosti, pa si podajmo roke in videli boste, da bodo boljši časi. Tudi tisti bodo prišli, ki mislijo, da so kaj več, da so razred zase, ne vedo pa, da to, kar imajo, imajo na račun borcev. Prišel bo dan, tovariši, ko vas bo burja pomedla iz kotov zahrbtnosti in izkoriščanja, takrat pa si bomo pogledali iz oči v oči pri odprtih računih. — Prihodnji sestanek se bo vršil na belo nedeljo, 23. aprila, v prostorih JSZ, Miklošičeva cesta, ob pol 10 dopoldne. Udeležite se sestanka! Tovariši, poravnajte članarino!

Rudarji

Hrastnik. Novi pravilnik bratovskih skladnic pomeni zopet poslabšanje rudarskega zavarovanja in bodo udarjeni predvsem upokojeni rudarji, ki se jim bodo tako ponovno znižale pokojnine; 1. aprila so prejeli le predumje v višini treh četrtin prejšnjega iznosa, zato bodo imeli rudarski upokojenci z ostalimi rudarji vred žalostno veliko noč.

Tekstilni delavci

Tržič. Naša skupina v zadnjem času precej živahno deluje. Tako smo v zadnjem času priredili več iger, katere so vse precej dobro uspele. Tudi obisk je bil zadovoljiv. Polovico od nabranega zneska se je po dogovoru dalo Vincencijevi konferenci, drugi del pa se je razdelil med brezposelne člane in ostale delavce. Upamo, da se je s tem vsaj malo pomagalo našim brezposelnim tovarišem.

V predilnici in tkalnici postaja delavstvo vedno bolj zavedno. Tako so se v zadnjem času naše vrste pomnožile. K temu uspehu pa je pripomogel naš predsednik Zupan Ciril z njegovim marljivim delom. Le da bi se delavstvo zavedalo malo bolj delavskih pravic, katere bi zahtevali potom svojih zaupnikov in našega glavnega zaupnika Zupana Valentina, ki vam bo gotovo skušal rešiti marsikatero težavo. Le tako naprej. In uspeh bo zagotovljen.

Drugače se pa godi v neorganiziranih rajonih. Tako se je v papirnici »Moline« na Slapu pripetil zelo nesocialen dogodek, katerega je povzročil tamkajšnji delovodja, ko je brez vsakega pravega povoda pahnil delavko tako, da je približno 3 metre daleč odletela z glavo v cementna tla. Lepo sočutje do delavstva, in vse graje vredno dejanje. Vidi se, da bi bila potrebna strokovna organizacija, ki bi take delovodje, kaj kmalu ukrotila in naučila lepšega ravnanja z delavstvom.

Poselska zveza

Služkinje! Obveščamo vse služkinje, da se vrši redni letni občni zbor »Poselske zveze« na belo nedeljo, 23. aprila ob pol petih popoldne v »Domu služkinj«, Križevniška ulica 2. Pozivljemo vse služkinje, da se istega v obilnem številu udeležite. — Odbor.

Razno

Vrhnika. Zadnjo nedeljo se je vršil občni zbor naše skupine JSZ. Radi velikih redukcij in ustavitve obratov je v zadnjem času le bolj životarila, vendar so člani vztrajali. Poročila odborikov so pokazala, da so ti vršili v polni meri svojo dolžnost in se zelo trudili, da doprinesejo čim več pomoči siromašnemu delavstvu. Odborniki so dobili za svoje delo absolutorij in so bili vsi ponovno zopet izvoljeni. V svojo sredo so vzeli tudi mladega, a zelo agilnega tovariša Bartla. Občnega zbora se je udeležil kot zastopnik centrale JSZ tov. Sr. Zumer.

DELA VSKA ŽENA

Delavski ženi — za praznik vstajenja

Trpljenje posvečuje življenje. Spoznanje krivice, boj za pravico in resnico pa izpolnjuje njegov smisel in cilj.

Kdo je trpel kdaj več, kot ti, delavska žena in mati! Možje so se borili v svetu, tudi umirali so za svojo idejo. Svet jih je priznal za junake. Ti žena si pa molčala, vdano in ponižno si delala. Sto in sto malih del si opravljala, ki so se morala izvršiti, a so vendar malo pomembna za zunanji svet; spomin nanje nosijo v svojih srcih samo tvoji otroci-delavci. Šivala si krpo na krpo, umivala slabo pohištvo, prala vsak dan, kuhala dan za dnevno enako hrano. Zaprla so te še v majhno podstrešno stanovanje. V tako tesno, da človeka duši. Še solnce ni vedno posijalo v tvoj dom. Bila si sama, kajti mož ali ni imel časa, ali pa sploh ni videl v svoji ženi človeka, ki tudi misli in živi svoje življenje.

V majhni sobi, med samim majhnim delom človek otopi ter postane ponižen, upogljiv. V njem zamre volja in tudi smisel za lepoto in duhovno življenje. Zadovoljen je z majhnim, vesel, da dobi hrano in še za vino. Potrebe se mu krčijo iz leta v leto. Mnogo se jih vda pijači. In ni med njimi malo delavskih žen in mater. Dobro ve kapitalist, kako bo delavca uklonil, mu ubil vsako voljo do boja. Toda žene pa so ostale in so delale in molile vse življenje. Boguvdano so trpele in njihovo trpljenje je gotovo rodilo sadove. Naš čas pa zahteva nove žene, ki bo verna, a tudi močna in odločna.

Danes, ko je žena že splošno zaposlena v javnosti, se o tem vprašanju že več govori.

Slovenska delavska žena se je morala skupno z možem že od nekdaj boriti za vsakdanji kruh. Že pred 30 leti so delale slovenske žene v tovarnah po svetu, kamor so se izseljevale skupno s svojimi možmi. Toda četudi ni bila stalno zaposlena, je vendar hodila kot perica v tako zvane boljše hiše, je šivala doma, pomagala na polju in vrtovih. Le redko se je mogla posvetiti samo družini, to se pravi vzgoji otrok in gospodinjstvu.

Delavska dekleta niso bila vzgojena niti za družino, niti za poklic. Kamor so jih razmere potisnile, kam so se znašle. Saj tudi danes nimajo nobene smotrne vzgoje. Ko zapuste ljudsko šolo, gredo največ v tovarne, ali pa za služkinje. Te poklice opravljajo brez posebnega veselja. Morajo jih pač radi denarja. Cilj njihovega življenja je vedno: m o r a š. Potem je pa še obleka in izbiranje moža. Vsa najbolj važna življenska vprašanja rešijo mimogrede. Vzrok, da je danes delavska žena in vsled nje tudi delavska družina tako padla, leži v tej otopelosti in preobremenjenosti. Delavska žena se ni nikdar vzgajala samo za družino, kakor se tudi danes ne vzgaja za poklice. Zato se poroči. Zato se poroči tudi večkrat zelo lahkomišlno. Revščina, ki se naseli v te zakone, je pozneje največkrat edin vzrok mnogim prepriom.

Ali more človek, ki dela od jutra do pozne noči, potem pa še izvršuje svoje domače opravke in je zaprt v tesen prostor, še misliti? More li sploh kdaj pomisliti na smisel življenja, more kak sklep trezno preudariti? Človek nujno potrebuje gotove ure v življenju čisto

zase. Človek, ki nikdar ni sam s seboj, ne živi, ampak umira. Duhovne vaje, ki se danes toliko priporočajo, so velika vrednost. Delavska žena in materam jih tudi dajte!

Razvoj gre svojo pot. Žena se danes ne more vrniti samo v družino. Tudi rešitev sedanje krize prav nič ne zavisí od tega. Sedanja gospodarska kriza ima stare in globlje vzroke. Če se hoče žena kdaj osamosvojiti, če hoče delavska žena ustvariti novo družbo, mora z možem v borbo. So gotove stvari v javnosti, kjer mora žena soodločevati. Tega pa ne more storiti dvajsetletno dekle, ki sme še biti v službi, ker ni poročena, ampak žena, ki ima družino, ki je v življenju že trpela in si sama usmerila svoj pogled v življenje. Vemo, da današnje življenje za ženo ni lahko, delavki pa je še dvakrat težko. Na eni strani družina, ki jo kliče, na drugi strani razmere, ki jo silijo v javnost. Žena mora vzgajati. Če hoče otrokom pokazati pravo pot v življenju, ga mora poznati. Če hoče moža razumeti v delu, v strokovni organizaciji, mora isto sama poznati in priznati njeno vrednost. Način življenja v družini je danes na razpotju, a družina sama mora ostati osnovna celica za vse življenje. Ali se bo pa to rešilo z družinsko plačo ali kako drugače, bo pokazal še čas.

Zato, delavska žena, bodi čuječa! Vzdrami se! Zberi se malo v svoji duši, pomisli na bodočnost in sedanost. Mnogo dela te še čaka. Naj bi ti prinesel praznik vstajenja vsaj eno dobro misel, ki jo boš drugim potem razodela! S tem boš pripomogla sebi in vsem delavkam na potu navzgor.

O samovzgoji

Pišem zate, delavsko dekle. Ti, ki šele spoznaváš življenje, ti moraš nanovo zaživeti! Morda si z ene strani že pregloboko pogledala v življenje. Morda ti je tvojo mladost zagrenila beda? Morda si se zdaj ustrašila? Zato bi ti rada povedala par toplih besed, da ne boš tako sama. Morda mi boš verjela. Veselilo me bo, če mi boš odgovorila, da se bomo lahko spoznale.

Nobena stvar ne živi brez pomena, najmanj pa človek. Če sem enkrat tu, se moram vprašati, zakaj sem. Danes pa srečujem vsak dan toliko deklet, ki tarnajo in ne vedo kam s seboj. So popolnoma brezbrizne. Največ takih je med delavskimi dekleti. Že 15, 16 letna je ubita, topa. Takrat, ko mladost komaj začinja, že umira. Razumem in poiskala sem že vzroke za to. A zdaj vendar ne boš umirala naprej! Zaživeti moraš, zavesti se moraš odgovornosti, ki jo nosiš v sebi! Z brezbriznostjo ne boš ničesar dosegla. Treba je pogledati v svet, odločiti se. Ali bom živela, ali umirala vse življenje. Če si že osemnajstletna, če si že sama služiš svoj kruh, moraš biti tudi tako močna, da se vprašaš, zakaj živim? Ali

je res vredno življenja samo golo garanje, ali nimam še drugega cilja?

Začni kar pri sebi. Potrebna Ti je samovzgoja, potrebno tisto notranje življenje, ki je samo Tvoje, Tvoje bogastvo, ki uravnava vse delo, vse misli. Katoličanka si, zato Ti je vsak človek brat. Premišljevala boš, kakšno bo Tvoje življenje, kako boš ravnala s sestro. Če si videla doma in v svoji okolici samo revščino, skleni trdno v sebi, da hočeš delati povsod in vedno, da se bo delavska žena dvignila iz telesne in duševne bede. Zavedi se že enkrat, da ji boš edino Ti lahko pomagala. Iz Tvoje močne osebnosti mora priti novo življenje! Pomisli samo, koliko nepotrebne časa porabiš za lišpanje, za nesmiselno besedičenje, kako malo časa pa posvetiš resni duši in pravilni negi telesa. Da tudi telo je treba negovati, a pravilno. Pa o tem drugič. Danes bi Ti samo to rada v dušo za večno vpisala, da si odgovorna za bodočnost in da si moraš čisto sama pomagati. Ne živi vendar kar iz dneva v noč. Saj vem, da imaš veliko žalostnih ur, da si večkrat zelo trudna, a za obleko najdeš še vedno nekaj časa. Prav je in veselilo me, da se že na cesti ne loči služkinja od gospe in tovarniška delavka od me-

ščanke, a vendar porabiš preveč časa za to. Pokaži, da se tvoja notranjost razlikuje od drugih, pokaži, da kljub bedi in trpljenju čutiš odgovornost, da si pripravljena poiskati pravo pot.

Pomisli, kaj bi bilo za mlade delavke najbolj potrebno, piši o svojih razmerah, da se bomo vsaj poznale. Drugič ti bom pa povedala še več važnih stvari.

Delavka! V strokovni organizaciji je tvoja rešitev

Koliko delavk in uradnic še živi med nami, ki ne vedo, kdo jim je priskrbel bolniško zavarovanje, zakonite dopuste in zakonite odpovedne roke. Odprimo že enkrat oči in zavedimo se tudi me delavke, da je edino strokovna organizacija naša rešitev. Če bomo močne in enotne v organizaciji, bomo lahko zahtevale vedno več. Nočno delo za mladoletne je prepovedano. Pa kje izvršujejo to dosledno? Zenska plača je nasproti moški vedno nižja. Pa najsi opravi žena isto delo in enako vestno, dobiva vseeno manjšo plačo. To pa vsled tega, ker je bila vzgojena, po-

sebno delavka, za skromnost. Hitro se je prilagodila vsakim razmeram, zato so bile njene zahteve vedno manjše. Drugič je pa mož skrbel tudi za družino. Žena, četudi je bila v službi, je samo pripomogla k zboljšanju družinskega gmotnega stanja. A danes, ko je žena v javnosti priznana dobra moč, se razmere niso veliko zboljšale. Prav je, da dobiva družinski oče za isto delo višjo plačo, a gotovo ni prav, da mož in žena, ki nista poročena, ne dobivata za isto delo enakih plač. Pa še dosti drugih krivic je, ki jih moremo edino me same popraviti. Zgodilo pa se bo to, ko bodo naše strokovne organizacije močne, da bomo z njihovo močjo lahko računale. Le v organizaciji bomo zmožne poiskati pravo rešitev! Zato, delovne žene in mladenke, organizirajte se!

Število zavarovanih delavk raste

Vsak danes toži, da ga je gospodarska kriza težko zadela in mu vzela velik del dohodkov. Med najbolj upravičenimi, ki morejo to trditi, so delavci. Vsem drugim še nekaj ostane, in morejo prevaliti del bremen kam drugam, le delavec tega ne more, in mora s sredstvi, ki jih ima, živeti sebe in družino. Kakšno je to življenje, je drugo vprašanje. Mnogo pa jih je, ki še tega nimajo. So brezposelni. In teh ni malo.

Število teh revežev stalno raste. In to predvsem delavcev — družinskih očetov. Od leta 1930, ko beleži SUZOR (Središnji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu) najvišje število zavarovanih delavcev in sicer 631.181, je padlo to število v letu 1932 na 535.917, to je za 95.264 delavcev. To je ogromen padec. Kajti, tu ni upoštevan padec članstva železniškega humanitarnega fonda, bratovskih

skladnic i. t. d. Pri tem moremo ugotoviti to težko in krivično stran tega vprašanja, da pada število zavarovanega moškega delavstva veliko bolj nego žensk. Celotno to je pri tem ugotoviti, da na račun moških delavcev narašča število zavarovanih delavk. Pri SUZOR-u je razlika med moškimi in ženskimi zavarovanci še mnogo večja nego pri ljubljanskem OUZD, kar je bilo ugotovljeno v članku »Žena izpodriva moža« v 13. št. »Del. Pravice« (z dne 30. marca t. l.). Sicer pa pogledimo številke.

V letu 1931 je padlo število zavarovanih delavcev za 25.145, v letu 1932 pa že za več kot 50 odstotkov in sicer za 59.834 delavcev. Nasprotno pa moremo po podatkih SUZOR-ja ugotoviti, da je v letu 1931 število zavarovanih delavk celo porastlo in to za 3154. V letu 1932 je padlo število zavarovanih delavk za 13.439, kar pa plus v letu 1931 popravi, da je faktičen padec zavarovanih delavk v zadnjih dveh letih samo za 10.285. Padec zavarovanih delavcev pa v tem času znaša 84.979. Na vsakih približno 8 odpuščenih delavcev je bila odpuščena ena ženska. To gotovo ni v nobenem pravem razmerju in očitno kaže, da žena izvršuje vedno več del, ki jih je preje opravljal mož.

Ali se delavstvo zaveda vsega zla, ki mu preti v tem pogledu? Videz je, da ne. Tisti, ki so pri tem prizadeti, tožijo in trpijo, toda samo dotlej, da ne dobe ponovne zaposlitve. Takoj, ko dobijo delo, je vse zopet pozabljeno.

Tako delo, ki prav za prav ni nobena realna borba na izboljšanje tega položaja znači, da je tudi delavstvo zelo sebično. Vsak gleda, da varuje samega sebe in je mnenja, da je s tem storil vse.

Tako ni nobene zaključene in enotne borbe. Uspehi pa so mogoči le tedaj, ako kaka skupina nastopa kot celota. Posebno, kadar se delavstvu gode krivice, ki so na videz sicer

neznatne, toda, ako bi se razvijale naprej, prinašajo nedogledno škodo. V takih primerih je treba napeti vse sile, da se prepreči in onemogoči zlorabljanje. In tak primer je, ko brez vsake prave stvarne potrebe mora mož zapustiti delo in prepustiti svoje mesto ženi. Da se to izigravanje prepreči, je treba zahtevati, naj bo ženska delovna moč enako plačana, ko moška, posebno pri delih, ki bi jih morali vršiti možje. Takoj, ko bi delavstvo s to zahtevo prodrlo in jo uveljavilo, bi se razmerje zaposlenih žen napram moškim izpremenilo v dobro delavcem.

To je izredno važno vprašanje, katerega bo rešilo le združeno, organizirano delavstvo. Treba je začeti energičen boj proti zaposlitvi žene na mestih, ki po svoji teži in odgovornosti pripadajo možu. Poleg tega pa se mora vse delavstvo boriti, da bo žensko delo v pogledu plače izenačeno z moškim. Veliko delo še čaka organizirano delavstvo, ki pa mora, da bo jačje, zbrati okrog sebe vse ostalo, doslej neorganizirano delavstvo.

Delavke, matere, pišite! Vsak mesec bo izhajala priloga za vas, zato mora biti pa tudi izraz vašega dela in hotenja. Ti viničarka, pa služkinja, tovarniška delavka in uradnica, vsaka naj se oglasi! Naj se spoznamo med sabo, naj se potem vsaka zave, da ni sama, da jih trpi sto in sto. Dokaži, da je še življenje v tebi, da še misliš in da hočeš temeljito spremeniti svoje življenje.

Pišite o svojem življenju in pošiljajte prispevke za našo prilogo. Dopise pošljite na uredništvo »Delavske Pravice«.

Čitaj „BESEDO“!

Upton Sinclair: **DOLARJI**

roman

Mlada mati je bila seveda čez vse ponosna na delo, ki ga je dovršila. Bila je še malce blede od težkih ur in je brž sedla na najbližji stol; to je prvič, je dejala, da je šla po porodu ven in hotela je takoj do deda, da bi mu pokazala dete. Blazino z dragocenim bremenom so položili dedu v naročje, opazoval je črva, izpustil iz sebe nekaj momljajočih glasov, o katerih menijo, da so takim človeškim črvom v radost, skušal je posnemati črvov smeh, kolikor se je pač dalo in izjavil, da je podobno materi, še bolj pa babici, ne pa tako zelo prababici. Načeli so vprašanje, ali so v Warrenerjevi rodbini bolj pogoste rjave ali sinje ali sivo sinje oči, ali rjavi ali zlato plavi lasje, in kako se spreminjajo dojenčkovi lasje.

Življenje je predlo svoj čas okrog ubogega starega Warrenerja, nastavljal je njegovim hromim nogam še zadnjo past, da bi ga vabilo z ljubeznijo in upanjem, kako bi mogel človek zreti v ta nedolžni, drobni obrazek s sveže iz neba uvoženim smehom, z mehkim, nežnim mesom, z drobnimi, tipajočimi prstki — in si zraven misliti, da bo ta otrok vzrasel v zabave željno lahkomišno ženšče, čegar naloga bo, da bo v duši nekega moža uničila ves idealizem, da mu bo rodilo otroke in zahtevalo, naj fantje hodijo na kako snobistično univerzo in deklice na najdražji izobraževalni zavod (kar si jih je kdaj izmislila kaka sleparka, da bi vzbujala spoštovanje v hčerah rudniških kraljev in govejih baronov!) Ne, njegovi pravniki bodo za trdno pametnejši in srečnejši, je mislil ubogi, stari, bogati mož, čigar noge so bile že v grobu.

¹ Snob = kulturni nadutež in prevzetnež.

Jed je opazoval mlado mater in je moral spet misliti na Lizo, ki je bila tako popolnoma drugačna. Čim bolj so se te dame iz visokega sveta starale, tem bolj se je njihovo trdo srce javljalo v potezah na obrazu: obronki iz bojov za ljubezen, za denar, za prilizovanje, za ugled, za pozornost in za hrano njihovih duš. Pri dvajsetih ali dva in dvajsetih letih so bile na pogled dražestne kakor mrs. Marian: koža brez gubic, glas mehak, vedenje ljubko, večern smehljaj, radost in mir. Čisto natančno so jih navadili, kako se morajo česati in oblačiti, katera barva njihovi polti najbolj pristojata, kateri kroj in slog najbolj uveljavlja prednosti njihove postave; vedele so, kako je treba stopiti v sobo, kako si je treba dati koga predstaviti, kako se človek povsod znajde.

Življenje jih je varovalo vseh presenetljivih, bolečnih in zmedenih skušenj — da, tudi takrat, kadar so rodile. Ni bilo prezgodaj, ker so izvedeni zdravniki in skušene strážnice strogo pazile in natančno vedele, kaj naj store, da bo dražestna mlada mati dva ali tri tedne pozneje lahko že šla iz hiše, malce blede, a še vedno smehljaje se, še vedno samozavestna in trdno prepričana, da bo ded — ki ga bo obisk na spodoben in lep način opomnil na to — svoji oporoki dodal čarno postavko, ki bo drobni Lydii Abererombie Warrener-Bartonovi dal tisti delež trdnosti in moči, ki se ji spodobi, njej in njenim otrokom in vnukom in pravnukom vse do konca kapitalističnih časov.

V.

Lulu Belle je vstopila. Čula je o nameravanem obisku in porabila priliko, da bo še enkrat videla novo dete. Pri tekla je in poljubila sestrično Marian, poljubila deda na vela lica in potem odbrzela k drobcenemu koncu življenja na blazini. Oh, to preljubo, to nadvse očarljivo bitje! Če bi

V Krekovi knjižnici bodo izšle letos te-le knjige: Miško Kranjec: **PREDMESTJE** — roman iz Ljubljane; Mirko Javornik: **ČRNI BREG** — roman iz rudarskih revirjev; Upton Sinclair: **DOLARJI** — roman I. del.

Lesno delavstvo

Bohinj. Skupina les. del. v Boh. Bistrici ima občni zbor v nedeljo dne 23. aprila ob 1 popoldne pri tovarišu tajniku. Delavci, udeležite se ga, da se prepričate kako koristna je delavstvu organizacija. Uspehov bi bilo pa še več, ako bi se vsi zavedali, da delavstvo le takrat nekaj pomeni in le tedaj uspešno brani svoje pravice, ako je združeno v strokovni organizaciji. Ni delavca, ki bi bil bolj izkoriščen kot je to gozdni delavec. In vendar ne more priti do spoznanja. Sam si plete bič, kateri ga potem neusmiljeno tepe. Zastonj hrepenimo po boljših časih, dokler se bomo med seboj grizli in gojili v naših srcih mrzlo sebičnost, to nezajeljeno cvetko s kapitalističnih gredic. Proč torej z nezaupanjem in sumničanjem, pogledimo si odkrito v oči, ako kateremu kaj ne uga-ja, občni zbor je tisti forum kjer ima vsak pravico povedati, kar mu ni prav. Zahrbne kleвете pa prepustimo starim ženicam. Mi imamo pa drugih skrbi dovolj, kajti borba za kruh postaja vsak dan bolj kruta. Eni nas gledajo pomilovalno, češ to so klerikalci, v očeh drugih smo pa bolj ševiki, toda oboji se motijo. Mi pripadamo svobodni delavski organizaciji, ki ni nikomur podrejena, razen delavstvu, in prav zato jo ljubimo, ker se zavedamo, da je res naša. Gotovi ljudje dvomijo nad nami pa čeprav smo verni sinovi narod in tudi zvesti državljani, saj prispevamo za obstoj države toliko, da nas boljše situirani lahko vzamejo za zgled. Težke čase preživlja delavstvo, toda kljub temu ne klonemo in ne bomo prekrizanih rok umirali za plotom. Pač pa bomo širili pogumno med delavce delavski tisk in mu tako pomagali do izobrazbe, obenem pa tudi do prave delavske zavesti. Zavedajmo se vedno in povsod, da smo tudi ljudje, ako moramo nositi vse dolžnosti, imamo pravico zahtevati tudi kruha. Tovariši, udeležite se sigurno občnega zbora. Vsem tovarišem v Sloveniji, posebno v lesni stroki, pa želimo vesele velikonočne praznike! — Odbor.

Delavsko združništvo

Načelstvo gradbene zadruge »Delavski dom« r. z. z. o. z. obvešča, da je določilo uradne ure za stranke od 18. aprila dalje, in sicer v torkih in četrtkih od 11 do 13, v sredah in petkih pa od 17 do 19. Načelstvo.

Doma in po svetu

V Mariboru je v noči od srede na četrtek 6. aprila umrl prevzvišen vladika lavantinske škofije dr. Andrej Karlin. Pogreb se je vršil v ponedeljek ob ogromni udeležbi ljudstva, številni asistenci škofov in druge duhovščine. Veliki vladika je za svoje trudapolno delo, ki je segalo preko treh škofij, odšel iskat svoje plačilo. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v trajnem spominu. Naj počiva v miru!

V Trbovljah in vseh ostalih rudnikih TPD so na vidiku zopet večje redukcije. Napovedi TPD, da bodo morale večje število delavstva kakor tudi uradništva odpustiti, ako ne bo večjih naročil, se v vsej tragiki uresničujejo. Ali res ni nobene rešitve?

Na Donavi se je pri Pančevu zgodila huda nesreča. Na parniku »Slovenija« je eksplodiral kotel in je bilo več oseb radi sopare hudo opečenih. Dva strojnika sta poškodbam že podlegla.

*

Francija je končno izročila spomenico Mussoliniju o svojem stališču napram paktu štirih velesil. Francija naglašča, da bi bilo sodelovanje štirih velesil željeno, toda samo v okviru Zveze narodov in v spoštovanju sklenjenih mirovnih pogojev.

Mala antanta ima precejšnje zasluge, da Mussolini ni uspel s svojim »klubom miru«, katerega bi tvorile štiri velesile. Seveda skuša Italija, kakor njen šef Mussolini, pokazati mednarodnemu svetu, da je Mala antanta brezpomembna formacija v srednji Evropi. Zelja Italije po reviziji mirovnih pogojev in s tem meja držav Male antante, je zaenkrat pokopana.

Mala antanta si počasi pa previdno utira pot v mednarodni diplomaciji. Kakor smo že omenjali, se iščejo stiki za zblizanje s Sovjetsko Rusijo. To je tembolj verjetno, ker je Francija precej oklevala pri zahtevi Italije, naj se Mala antanta izloči od sodelovanja pri reševanju evropskih vprašanj in reviziji mirovnih pogojev. Poleg tega tudi Rusija išče novih zaveznikov, ker se je Hitlerjeva Nemčija postavila proti sodelovanju z Rusijo.

Hitler čisti dalje. V Nemčiji se brez odmora nadaljuje preganjanje komunistov in židov. Uboji in aretacije so na dnevnem redu.

Amerika zopet mokra. Novi predsednik je dovolil točenje piva. V Ameriki vlada med »mokrimi« radi tega veliko navdušenje. Takse na prodano pivo bodo vrgle državnim financam lepe dohodke.

Pivovarne so začele s polnim obratovanjem in sprejele v delo več tisoč novih delavcev.

Roosevelt sklicuje veliko konferenco državnikov Evrope in Južne Amerike. Vršila se bo v Washingtonu. Šlo bo za važna mednarodna politična vprašanja. Gotovo je, da bo pri tem igralo važno vlogo vprašanje rešitve vojnih dolgov. Zveza narodov s tem ni zadovoljna, ker smatra, da se posega v njeno kompetenco.

To in o

Jesenice. Pretekli teden je bila od strani centrale razpuščena jeseniška »Svoboda«.

Jesenice. Posnemanja vredno. Vdova S. je poslala nekega uradnika, ako mu je mogoče pomagati spraviti sina v tovarno. Pojasnila mu je družinske razmere, to je ganilo uradnika, da je naročil za sina čevlje. Sicer majhen dar, vendar za vdovo jako veliko.

Vse čitatelje opozarjamo, da pregledajo inšerativno stran, katere tvrdke z Jesenic želijo delavcem vesele praznike. Ako kaj kupuješ, tega ne pozabi! — Obenem opozarjamo tudi vse člane konzuma, da se, kakor je javljeno v inseratu, vrši dne 23. aprila občni zbor konzuma. Geslo naj bo: Vsi na občni zbor!

Trbovlje. Same novice: Novi pravilnik za bratovske skladnice rudarjev ni preveč razveseljiv. Še manj veselja pa je pravilnik prinesel upokojencem, kateri so po njem zgubili 25% svojih pokojnin. Na zapadnem obratu pa bodo rudarji v jami produkcijo še bolj dvignili. Rudnik jim je dal olajšavo, dobili so tresalko, katera bo na odkopih nadomestila vozičke. Kdo bi se še tako mučil, saj so mašine, katere bodo prinesle nove redukcije. Stavbni obrat je šel s prvim aprilom v konkurz, njegovo imovino prevzame zunanji obrat. Na zadnjem shodu smo zabavljali proti draginji in zahtevali, da se znižajo cene potrebščinam, plače pa dvignejo, da bodo delavci mogli vsaj živeti. 5000-tonska pošiljka se je izgubila od Belgrada do Trbovelj, pošten najditelj se prosi, da jo prinese na naslov lačne rudarske dece. Rudarji imajo čas, ker delajo samo tri dni v tednu in prenašajo slične novice.

Hrastnik. Po daljšem bolehanju je umrl pretekli teden upokojeni rudar Miha Jazbinšek, v

le tudi doma imeli takega novega otročička! »Oh, sestrična Marian, ali ga nam ne bi mogla za nekaj časa posoditi? Oh, sestrična Marian, tako sladka bi bila v zibelki, ki sem jo imela za Gladys!«

Lulu Belle je bila brez konca zaljubljena v to novo, živo lutko, ki je lahko delala toliko reči, ki jih niti najdražje punčke iz trgovin niso mogle! Bila je popolnoma zadovoljna, da je le smela stati pri postelji in strmeli v to čudo. Če so ji dovolili, da je smela privzdigniti oblekco in pogledati, kako so drobne, rdeče nožice brcljale in se krivile, je vpila od veselja in zahtevala, da mora kdo priti in gledati, pa četudi samo prijazni mr. Rusher, če so vsi drugi preveč zaverovani v svojo zabavo. Lulu Belle je znala francosko, kakor se je dalo videti, spretno je klepetala s francosko doviljo, kar je na Jeda močno vplivalo. Sam se je v šoli zelo težavno učil francoščine in ni slutil, da bi kdo mogel blebetati tako hitro in tako gibko kakor zdaj Lulu Belle.

Ko se je otročiček poslovil, je Lulu Belle še ostala, da bi igrala z dedom igro šaha; on bi jo bil lahko tolkel, pa je delal nalašč napake, če je Jed prav slutil. Na vsak način so se krasno zabavali in ko je prišel dnevni strežnik, da bi nadomestil Jeda, je slučajno prišel tudi avto po Lulu Belle. Tako je imel Jed užitek, da se bo z božanskim otrokom sprehajal po vsem hodniku, da jo bo spremil in dvigalo in do vrat. Prav nič izdatna prilika, če jo mora človek meriti z urnim minutnikom, a dovolj izdatna, da obdari mladega, podeželskega fanta s čudovitim doživetjem.

Takoj ko sta zapustila bolniško sobo, je Lulu Belle začela: »Oh, mr. Rusher, mama mi je povedala, odkod dobivajo otroke.«

»Res?« Jedu se je le z največjim naporom posrečilo, da je dal svojemu glasu navaden zvok.

»Da, pravi, da pridejo iz materinega telesa. Ali ste že kdaj slišali kaj tako čudnega? Najprej sem si mislila, da je to spet samo bajka, ki si jo je izmislila, pa pravi, da je resnično res, da me je nekoč nosila pod svojim srcem in ko sem se rodila, sem prišla iz nje, čisto živa, kakor mala Lydia!«

Jed Rusher — hotel si prodreti v odlično družbo in se učiti elegantnega razgovarjanja — tu imaš primer! Tako zabavajo mlade hčerke bogastva svoje mlade znance, ko se sprehajajo v dedovi hiši po hodniku! In vse to brez vsake najmanjše zadrege, brez pomisleka, da bi lahko slišala to babica ali teta Lucile ali tajnik ali gospodinja ali sobarica ali Butler!

»Ali ste vi to vedeli, mr. Rusher?« je otrok trdovratno nadaljeval.

»Da, vedel sem,« je dejal Jed. Po vratu ga je žgalo, plameni so mu segali že čez obraz in čez ušesa. Nagel pogled mu je povedal, da sta z Lulu Belle sama; a po nekaterih sobah so bila vrata odprta, in če bi kdo poslušal tu pogovor, bi to za Jeda značilo, da bo ob službo.

»In mi niste hoteli povedati!« je rekla očitaje. »Mama se mi zdi, da misli, da bi jo moralo biti sram, meni se zdi pa vse to tako lepo, zdaj jo imam še toliko rajši. Pravi, da jo je strašno bolelo, ko sem prišla jaz na svet. Več pa mi ni hotela povedati.«

Stopila sta v dvigalo, Jed je zaprl oboje vrat in pritisnil na gumb. Zdaj je bil vsaj za nekaj minut na varnem: brnenje kolesja bo preglasilo otrokovo govorjenje. Lulu Belle pa je bilo to prav vseeno, zdelo se je, da niti ne čuti, da bi bilo vse to kaj nenavadnega.

»Ni mi hotela povedati, kako je treba napraviti, da človek dobi otroka. Kako pa je to v resnici, mr. Rusher? Ali pride to samo od sebe, ali je treba zato kaj storiti?«

Citat in nabiraj nove naročnike za »DELAJSKO PRAVICO!«

starosti 69 let. — Bil je veren mož, kakršnih je danes vedno manj. Naj počiva v miru!

Hrastnik. S 1. aprilom je rudnik odpovedal službo 7 poduradnikom ter bodo po preteku odpovednega roka poveženi upokojeni, nekateri pa, kakor se domneva, sprejeti v nižjo kategorijo, vse to pa iz stališča štednje pri TPD.

Hrastnik. V četrtek, 6. t. m. je požar upepelil hlev rudarja Antona Kocmuna, ki ga vedno preganja nesreča. Preteklo leto se je poškodoval na roki ter bil več mesecev bolan, pozneje je bil reducirán in čez tri mesece brez dela; sedaj pa požar, ki mu je v par trenutkih uničil trud dolgih let. Sreča v nesreči je še, da so mu otehi živino.

Polhov gradec. Pri nas že celo zimo pojo kukavice. Zelo pridno nas tožijo pri gospej milostljivi. Celó to si dovoljujejo, da nam odpirajo pošto. Ta pošta se vsa vestno pregleda, da ja ne bi bilo kaj takega, kar ni dovoljeno. Poleg tega imamo pa tudi en drug slučaj, ki izredno lepo ilustrira dobroto naše milostljive, ki velja za izredno pobožno in zelo vneto za Kristusova načela. Hlapec, ki je pri nas že dalje časa zaposlen, je hotel dobiti v Polhov gradec svojo ženo in si zato oskrbel privatno stanovanje. Toda milostljiva mu je to enostavno prepovedala. Ne vem, kako naj se to sklada s tisto veliko pobožnostjo, ko

sedi v cerkvi v prvi klopi pred oltarjem, pri darovanju pa meče slotake. Izven cerkve pa se meša celo v zakonske zadeve svojih uslužbencev, kar je prav nič ne zanima. Zdi se mi, da še vedno sanja o starih zlatih časih, ko so si graščinski valpeti lastili vso pravico do ubogih tlačanov.

Binokšno soboto romamo na Trsat! Prijavilo se je toliko romarjev, da nam je polovična voznina odobrena, za posebni vlak pa nas še ni dosti. Rok za prijavo je podaljšan do 20. aprila. Za romarsko izkaznico, s katero bo imel vsakdo pravico do polovične voznine z vlakom, brezplačno voznino z ladjo po morju in brezplačno preprosto prenočišče na Trsat, plača vsak 40 Din, poleg tega plača vsak še polovično voznino, ki stane iz Ljubljane okoli 125 Din, iz Maribora pa okoli 145 Din. Od drugih postaj pa toliko več, kolikor so od Ljubljane oz. Maribora oddaljene, ali pa toliko manj, kolikor so nižje Ljubljane oz. Maribora. Po 20. aprilu bomo poslali vsem romarjem točna tiskana navodila. Navedli bomo tudi točno ceno z vsake postaje. — Komur je na tem, da bomo imeli posebni vlak, naj s prijavo nikar več ne odlašá! — Javite se pa tudi tisti, ki še niste zagotovo odločeni, da vam bomo poslali pojasnila. Pišite dopisnico na naslov: Romarski odbor pri »Sveti vojski«, Ljubljana, Dunajska cesta 17.

Sociálna in gospodarska politika

Izdatki za brezposelnost v Avstriji

Avstrijski proračun predvideva v l. 1933 kredita za brezposelno zavarovanje 177.20 milj. šilingov, za izredne brezposelne podpore pa 131.83 milj. šilingov. Državna dotacija znaša 140 milj. šilingov. Zaradi naraščajoče brezposelnosti pa so kljub tako visokim zneskom, ki se zberejo za brezposelno zavarovanje bile podpore znižane za 50%.

Skrb za brezposelno mladino na Češkem

Na Češkem je izšla naredba, da se morajo v vseh industrijskih krajih osnovati dnevna zavetišča za brezposelno mladino. Poleg tega se je uvedla tudi akcija, da otroci brezposelnih delavcev dobijo mleko.

Zakaj so stanovanja tako draga?

Zahteva hišnih posestnikov je, da mora vložena glavica v stavbi donošati danes najmanj 10% čistega dobička. Pred vojno se je na splošno računalo in so se hišni posestniki zadovoljili 2 povprečno 3%. Danes pa, ker je beda večja in za služki tako majhni, je seveda treba zahtevati 10%. Treba bo močne organizacije najemnikov, da bo strla te pretirane in neupravičene zahteve hišnih lastnikov.

Vsemu delavstvu kakor ostalim čitateljem „Delavske Pravice“ želijo vesele velikonočne praznike naslednje tordke z Jesenic in Javornika

Valentin Markež

trgovina z mešanim blagom
in gostilna

Cankarjeva cesta

Vinko Železnik

krojač

Krekov trg 2

Justi Rozman

foto trgovina in parfum

Gospovetska cesta

Zdravko Rand

trafikant

poleg Kina Radio

Pavla Arnež

eksportna slaščičarna

Obrtniška ulica

Jože Bernard

žične pletenine

Lampetova ulica

Noč Andrej

čevljar

Javornik

nasproti Dežmana št. 3

se nadalje priporoča

Franc Raznožnik

fotograf

Gospovetska cesta

Družnik Fric

steklarstvo

Gospovetska cesta

Av gust Klabus

železnina

Gospovetska cesta

Dori Pirman

brivec

Jesenice-Sava

Stanko Poženel

pekarna

Gospovetska cesta

Lampetova ulica

Franc Vavpotič

tapetništvo

Ukova

Jerica Regovec

trgovina z mešanim blagom

Obrtniška ulica

Jože Košir

manufaktura in galanterijska trgovina
Velika zaloga Tivar oblek

Gospovetska cesta

DELAJSKO KONSUMNO DRUŠTVO

S PODRUŽNICAMI:

KRALJA PETRA CESTA, JAVORNIK
in KOROSKA BELA, DOBRAVA-BLED,
BOHINJSKA BISTRICA

sporoča vsemu članstvu, da se vrši 23. aprila
1933 ob 3 popoldne v starem Del. domu redni
letni občni zbor z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje revizijskega zapisnika.
3. Odobritev obračuna za leto 1932.
4. Volitev nadzorstva.
5. Raznoterosti.

Pavel Demak

brivski frizerski salon

Javornik

se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

Ivan Zvezda

krojač in zaloga oblek

Cankarjeva cesta

Andrej Čufer

trgovina z mešanim blagom
in zaloga pohištva lastnega izdelka

Gospovetska cesta

A. Legat

restavracija

Jesenice